

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣ

Δ/νσις: Ίωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 1705
Αριθ.
Διεκπ. 764
Αθήνησι τῇ 10^ῃ Απριλίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3019

Πρός
Τό Εύσεβές Όρθόδοξο Πλήρωμα
τῆς Αγιωτάτης Έκκλησίας τῆς Ελλάδος

Θέμα: «Συνοδικός Παραμνθητικός Λόγος γιά τήν Μεγάλη Εβδομάδα καὶ τό
Ἄγιον Πάσχα»

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Ιερά Σύνοδος τῆς Έκκλησίας τῆς Ελλάδος, κατά τήν συνεδρίαση Αύτῆς τήν 1^η Απριλίου 2020, ἀπεφάσισε νά ἀπευθυνθεῖ πρός ἐσᾶς, τό ἐκλεκτό λογικό ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ, μέ πολλή ἀγάπη ἀλλά καὶ μέ ἀμέτρητο πόνο, γιά τήν προκληθεῖσα πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ καὶ τά θλιβερά ἀποτελέσματά της.

Ἀπευθυνόμαστε πρός ἐσᾶς γιά νά σᾶς δώσουμε καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τήν πατρική μας εὐλογία, ἀλλά καὶ γιά νά σᾶς ἐνημερώσουμε ύπεύθυνα γιά τίς ἀποφάσεις πού ἐλάβαμε αὐτές τίς ήμέρες.

Ἄν καὶ οἱ ἀποφάσεις μας αὐτές δέχθηκαν καὶ δέχονται μεγάλη πολεμική ἀπό όρισμένους, ἐλαχίστους ἀδελφούς Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι, εἴτε ἀπό ἄγνοια, εἴτε ἀπό κακή πληροφόρηση ἢ παρεξήγηση, χρησιμοποίησαν τόν προσφιλή καὶ εὔκολο τρόπο τῆς συκοφαντίας, τῆς μυθοπλασίας καὶ τῶν ὑβρεων, σκανδαλίζοντας τοιουτούπως τόν λαό τοῦ Θεοῦ, ἐμεῖς, ὡς πνευματικοί πατέρες καὶ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, τούς ἐπισημαίνουμε ὅτι μέ τήν στάση τους αὐτή διασποῦν τήν ἐνότητα τῆς Έκκλησίας καὶ σκανδαλίζουν ἀδελφούς. Υπενθυμίζουμε δέ ὅτι ὁ λόγος

τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Ἁγίων Πατέρων γιά τόν σκανδαλισμό καί τήν πρόκληση διάσπασης στήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι φοβερώτατος.

Μέ πλήρη συναίσθηση, λοιπόν, τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τοῦ ποιμνίου, πού ὁ Κύριος Ἰησοῦς μᾶς ἐμπιστεύθηκε, καί μέ συνείδηση ἀγαθή ὅτι πράξαμε στό ἀκέραιο τό καθῆκον μας, μέ λόγο ἀληθείας καί παρρησία καταθέτουμε στήν ἀγάπη σας, ὅτι οἱ ἀφορῶσες στήν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ Συνοδικές ἀποφάσεις ἦταν ἀποτέλεσμα ἐκτενοῦς προσευχῆς καί αίματηρῆς ἀγωνίας. Σέ καμία περίπτωση δέν ἀποφασίσαμε γρήγορα, ἀβασάνιστα, ἐπιπόλαια, καί φυσικά καμία ἀπό τίς ἀποφάσεις δέν καταστρατήγησε τό δόγμα καί τό ἥθος τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅπως ἐπισημάνθηκε, οἱ ἀποφάσεις μας αὐτές ἐκφράζουν τό κενωτικό ἥθος τῆς Ἐκκλησίας μας, τό ὅποιο μᾶς προσέφερε ώς πρότυπο ζωῆς καί ἥθους ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μας, ὁ Ὄποιος ἀπό τήν ἀγάπη Του γιά τόν ἀνθρωπο «ἐκένωσε τόν ἑαυτό του καί τό μεγαλεῖο τῆς Θεότητός του καί ἔγινε ἀνθρωπος... ὑπακούοντας μέχρι θανάτου καί, μάλιστα, θανάτου σταυρικοῦ» (Φιλ. 2, 7-8). Αὐτό ἔπραξε καί ἡ Ἐκκλησία μας. Ἐνώπιον τῆς ἀγωνίας τοῦ ἀνθρώπου νά διατηρήσει τό ὕψιστο ἐπί γῆς ἀγαθό τῆς ζωῆς καί τῆς ὑγείας, ταπεινώθηκε καί συμπορεύθηκε μέ τόν πόνο καί τήν ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου. Δέν παρέμεινε ἀδιάφορη μπροστά σέ αὐτόν τόν φόβο. Ἀντιθέτως τόν κατενόησε, τόν προσέλαβε καί τόν ἀνέθεσε στόν Χριστό γιά νά τόν θεραπεύσει. Μία Ἐκκλησία πού δέν κατανοεῖ τόν ἀνθρωπο, τίς ἀνάγκες καί τίς ἀγωνίες του, καί δέν τίς προσλαμβάνει γιά νά τίς θεραπεύσει, δέν εἶναι μητέρα, ἀλλά μητριά.

Σέ αὐτή τήν συνάφεια μπορεῖ νά κατανοηθεῖ ἡ ἀπόφασή μας γιά προσωρινή ἀποχή ἀπό τίς λατρευτικές μας Συνάξεις. Σᾶς ὅμολογοῦμε, ὅτι ἡ ἀπόφαση αὐτή ἦταν κάτι πού μᾶς πόνεσε δυνατά καί φυσικά συνεχίζει νά μᾶς πονᾶ. Αἴμα στάζει ἡ καρδιά μας, καθώς βλέπουμε τούς Ιερούς Ναούς μας κλειστούς καί ἄδειους ἀπό τό λογικό ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας. Ὅμως τοῦτο ἔγινε ἀπό ἀγάπη πρός τούς συνανθρώπους μας καί ἀπό σεβασμό πρός τό πολύτιμο ἀγαθό τῆς ὑγείας καί τῆς διατήρησης τῆς ζωῆς. Οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες ἀπεφάνθησαν ὅτι ὁ ίός διαδίδεται εὔκολα στίς συναθροίσεις. Ἡ εἰδική ἐπιστημονική ὁμάδα μᾶς προέτρεψε νά ἀπέχουμε ἀπό τίς λατρευτικές μας Συνάξεις μέχρι νά ξεπερασθεῖ ὁ πειρασμός. Ο κίνδυνος τῆς διασπορᾶς ἦταν καί εἶναι μεγάλος. Θά ἔμενε ἡ Ἐκκλησία στωικά ἀδιάφορη ἐνώπιον αὐτῆς τῆς παγκόσμιας ἀγωνίας; Ἀνθρώπινες ζωές χάνονται. Γι' αὐτό καί συστοιχηθήκαμε μέ τήν εἰδική ἐπιστημονική ὁμάδα γιά τήν προσωρινή ἀναστολή τῶν λατρευτικῶν

συναθροίσεων. Ταπεινωθήκαμε ἔως ἐσχάτων βλέποντας τούς Ναούς μας ἀνευ πιστῶν, καὶ μάλιστα αὐτές τίς ἄγιες ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδος. Ὁμως εἴμαστε βέβαιοι ὅτι «ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ Κύριος» (Ψαλ. 135, 23).

Ἡ προσωρινή ἀναστολή τῶν λατρευτικῶν Συνάξεών μας δέν σημαίνει σέ καμία περίπτωση ὅτι ἀποδεχόμαστε τίς ἀπόψεις αὐτῶν πού ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ μετάδοση τοῦ κορωνοϊοῦ πραγματοποιεῖται καὶ διά τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἡ Θεία Εὐχαριστία ἀποτελεῖ γιὰ τούς πιστούς πηγή Ζωῆς καὶ «Φάρμακο Αθανασίας». Οἱ κοινωνῶν τὸ Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ λαμβάνει περισσή ζωή καὶ ὅχι θάνατο. Οὐδείς ἄλλωστε προσεβλήθη ἀπό ἀσθένεια ἐξαιτίας τῆς μετοχῆς του στό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Φυσικά, οἱ ἐκτός τῆς ζωῆς τῆς Ἑκκλησίας ἀδυνατοῦν νά κατανοήσουν αὐτήν τήν πίστη μας, διότι στεροῦνται τῆς ἐμπειρίας τῆς Θείας Κοινωνίας καὶ ἔτσι βρίσκονται σέ ἀδυναμία νά πιστέψουν στό ζωογόνο Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Δέν μποροῦμε ὅμως νά κατανοήσουμε τόν ἀσεβῆ, προσβλητικό καὶ ὑβριστικό τρόπο μέ τόν ὅποιον κάποιοι ἐξέφρασαν τίς ἀπόψεις τους γιά τήν Θεία Κοινωνία. Εἶναι, τό λιγώτερο, κακόηθες νά προσβάλλεις τό βιωματικό Εὐχαριστιακό Γεγονός τῆς Ἑκκλησίας, τό ὅποιο γιά ἀναρίθμητους ἀνθρώπους ἀποτελεῖ κεντρικό σημεῖο ὅχι μόνο τῆς πίστεώς τους, ἀλλά καὶ τῆς ἴδιας τῆς ὑπάρξεώς τους.

Ως ποιμένες καὶ πνευματικοί πατέρες σας, αἰσθανόμαστε τήν θλίψη σας γιά τήν μή συμμετοχή σας στήν λατρευτική ζωή τῆς Ἑκκλησίας μας καὶ ἀφονγκραζόμαστε τόν πόνο σας γιά τήν στέρηση τῆς Θείας Κοινωνίας. Σέ αὐτή τήν θλίψη καὶ σέ αὐτόν τόν πόνο, πού πολλές φορές μπορεῖ νά ὀδηγήσει στήν ἀπελπισία καὶ στήν ἀπιστία, παρακαλοῦμε νά ἀντιτάξουμε τήν δοξολογία τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Ἄς θυμηθοῦμε καὶ ἃς προσευχήθοῦμε μέ τούς λόγους τοῦ πολύπαθου Δικαίου Ἰώβ: «ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας» («Ο Κύριος μᾶς τά ἔδωσε ὁ Κύριος μᾶς τά στέρησε. Ὄπως θέλησε ὁ Κύριος, αὐτό καὶ ἐγινε. Ἄς εἶναι τό ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένο στούς αἰῶνες»). (Ιώβ 1,21). Εἶναι πολύ σημαντικό ὁ καθένας ἀπό ἐμάς νά ἀναλάβει τήν πνευματική εὐθύνη του γιά τήν σημερινή κατάσταση, νά ταπεινωθεῖ καὶ ἐκ βαθέων νά ἐπικαλεσθεῖ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Θά τολμήσουμε νά ποῦμε ὅτι τώρα εἶναι ἡ ὥρα τῶν πιστῶν. Τώρα πού ἡ ἀνθρωπότητα εἶναι τόσο ἀνίσχυρη μπροστά στήν πανδημία, τώρα πού ἡ ιατρική ἐπιστήμη, παρ'

δλες τίς μέχρι θυσίας προσπάθειές της, ἀδυνατεῖ νά τιθασεύσει τόν ιό, τώρα πού πανίσχυρα ἔθνη συντρίβονται καί κονιορτοποιοῦνται, τώρα ὀφείλουμε οί πιστοί νά λυγίσουμε τά γόνατα, νά ύψωσουμε τά χέρια, μέ καρδιά συντετριμμένη ἀπό τήν μετάνοια, καί μέ μάτια δακρυσμένα νά φωνάξουμε πρός τόν Κύριο τοῦ ἐλέους: «Μόνο ἀπέναντί σου ἀμαρτάνομε ἀλλά καί μόνο ἐσένα λατρεύομε. Δέσποτα, ἄλλο Θεό δέν ξέρουμε νά προσκυνοῦμε, οὔτε σέ ἄλλο Θεό ύψωνομε τά χέρια μας. Ξέχνα τίς ἀμαρτίες μας καί δέξου τίς γονατιστές δεήσεις μας, ἅπλωσε σέ ὅλους χέρι βοηθείας καί δέξου τήν προσευχή μας αὐτή, σάν εὐάρεστο θυμίαμα πού ἀνεβαίνει μπροστά στήν ὑπεράγαθη Βασιλεία σου» (Εὐχή Ἐσπερινοῦ Πεντηκοστῆς). Ή μετάνοια θά ἐπαναφέρει τήν γαλήνη. Καί ή μετάνοια εἶναι ἔργο τῶν πιστῶν.

Μέ βάση αὐτό τό φρόνημα τῆς μετανοίας, ἃς ύπομείνομε τήν προσωρινή στέρηση τῆς συμμετοχῆς μας στίς ίερές Άκολουθίες τῆς Ἑκκλησίας μας, καί κυρίως τῆς κοινωνίας μας στό Ποτήριο τῆς Ζωῆς. Παράλληλα, ή μετάνοια αὐτή, ἃς γίνει ἀφορμή γιά μιά γενναία αὐτογνωσία, γιά μιά εἰλικρινέστερη ἀδελφογνωσία, γιά μιά ταπεινή Θεογνωσία. Συμπεριφορές πού ἀπαιτοῦν ἀπειλητικά τήν συμμετοχή στό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἀπέχουν πολύ ἀπό τό πνεῦμα τῆς μετανοίας καί ἀπό τό γνήσιο Ἑκκλησιαστικό φρόνημα, πού θεωρεῖ τήν Θεία Κοινωνία ώς Δῶρον καί ὅχι ώς ἀτομικό δικαίωμα.

Εἶναι βέβαιο ὅτι ή ἐφετινή Μεγάλη Ἐβδομάδα καί τό Ἀγιο Πάσχα εἶναι πολύ διαφορετικά ἀπό τά προηγούμενα. Θά στερηθοῦμε αὐτά πού σέ ἄλλες συνθῆκες τά θεωρούσαμε δεδομένα. Ἐφέτος θά κάνουμε Πάσχα «ἀπό μακρυά»... «θεωροῦντες ποῦ τίθεται». «Ομως ὁ καθένας ἀπό ἡμᾶς, ἀν πραγματικά λαχταρᾶ τήν συνάντησή του μέ τόν Σταυρωθέντα καί Ἀναστάντα Κύριο, νά εἶναι βέβαιος ὅτι ὁ Χριστός «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ» θά τόν συναντήσει στό δωμάτιό του, στό σπιτικό του, στήν ἀτομική του προσευχή. Τί καί ἀν οί θύρες εἶναι κλεισμένες καί οί μαθητές Του συνηγμένοι στά σπιτικά τους «διά τόν φόβον» τοῦ κορωνοϊοῦ; Ό Σταυρωθείς καί Ἀναστάς Κύριος Ἰησοῦς θά εἰσέλθει «τῶν θυρῶν κεκλεισμένων» (Ιωάν. 20,19) γιά νά χαρίσει τήν εἰρήνη Του. Θά προσφέρει τόν Οὐράνιο Ἀρτο τῆς παρουσίας Του καί θά κεράσει τά παιδιά Του «ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καί ἀπό μελισσίου κηρίου» (Λουκ. 24,42). Ής τό κατανοήσουμε καλά! Στήν Ἑκκλησία μας δέν ύπαρχουν ἀδιέξοδα. Τό Πνεῦμα τό Ἀγιο, τό Ὄποιο τά ἀσθενῆ θεραπεύει καί τά ἐλλείποντα

άναπληροῖ, θά άναπληρώσει τήν στέρηση τῶν ἡμερῶν καί θά πληρώσει τίς καρδιές τῶν μετανοούντων πιστῶν μέ τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

Τέλος, ἐπιθυμοῦμε νά στρέψουμε τόν λόγο καί τήν προσευχή μας καί πρός ὅλους αὐτούς πού μέ αὐτοθυσία «πολεμοῦν» στήν πρώτη γραμμή τοῦ ιδιότυπου αὐτοῦ πολέμου. Μνημονεύομε μέ εὐγνωμοσύνη καί προσευχόμαστε ἐκτενῶς γιά τούς ίατρούς, τούς ἔρευνητές, τούς νοσηλευτές, τούς μεταφορεῖς καί ὅλους τούς ἐργαζομένους στά νοσοκομεῖα μας. Ἐνα εὐχαριστῶ εἶναι πολύ μικρό μπροστά στήν δική τους αὐτοθυσία. Εὐχαριστοῦμε ἐπίσης τά Σώματα Ασφαλείας, ἀλλά καί ὅσους ἐργάζονται στόν τομέα τῆς καθαριότητος καί τῆς ύγιεινῆς. Παρακαλοῦμε ίδιαιτέρως τόν Χριστό μας, τήν Υπεραγία Θεοτόκο καί ὅλους τούς Άγίους ύπέρ τῆς ύγειας τῶν ἀσθενούντων καί ύπέρ ἀναπαύσεως τῶν κεκοιμημένων. Παραλλήλως, ἐπαναβεβαιώνομε τήν σταθερή πρόθεση τῆς Ιερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά συνεργασία μέ τήν Ἐντιμο Έλληνική Κυβέρνηση ώς καί μέ τούς ἀρμοδίους φορεῖς, μέ σκοπό τήν ἀμεση καί ἀποτελεσματική ἀντιμετώπιση τῆς πανδημίας.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέσα σέ ὅλη αὐτή τήν ζοφερή ἀτμόσφαιρα τοῦ θανάτου, μέ αἰσιοδοξία διαπιστώνομε τήν μείωση τῶν κρουσμάτων καί τῶν θανάτων στήν χώρα μας. Τοῦτο φυσικά ὀφείλεται στήν ἀμεση λήψη κυβερνητικῶν μέτρων, στήν λαμπρή, ύπό τόν καθηγητή ίατρό κ. Σωτήριο Τσιόδρα, ἐπιστημονική ὁμάδα, ώς καί στήν συντριπτική πλειονοψηφία τοῦ Έλληνικοῦ λαοῦ πού ύπήκουσε καί συνεχίζει νά ύπακούει στά μέτρα. Πάνω ὅμως ἀπό ὅλους ὀφείλεται στήν Χάρη καί στό Ἐλεος τοῦ Χριστοῦ καί στίς πρεσβείες τῆς Υπεραγίας Θεοτόκου καί τῶν Άγίων, οἱ Όποιοι εἰσακούουν τίς δεήσεις τῶν πιστῶν καί φωτίζουν τούς εἰδικούς ἐπιστήμονες καί τούς ίθύνοντες.

Γι' αὐτό παρακαλοῦμε ὅλους· συνεχίστε νά προσεύχεσθε ἐνθέρμως· περικυκλῶστε τόν θρόνο τοῦ Θεοῦ μέ τίς ίκεσίες σας καί παραμείνετε στό σπίτι προσευχόμενοι. Διατρανῶστε, καί δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, ὅτι: «μένω στό σπίτι γιατί ἀγαπῶ τόν Θεό, τόν συνάνθρωπο καί τόν ἑαυτό μου. Μένω στό σπίτι, ὅχι μόνος ἀλλά μέ τόν Θεό, τήν Θεοτόκο, τούς Άγίους καί ὅλους αὐτούς πού ἀγαπῶ καί μ' ἀγαποῦν, συμμετέχοντας μέ τήν ψυχή μου στίς Ἀκολουθίες τῆς Αγίας καί Μεγάλης Ἐβδομάδος. Μένω στό σπίτι καί είμαι βέβαιος ὅτι θά δεχθῶ τήν Χάρη τῶν Θείων

Λειτουργιῶν πού θά ἵερουργηθοῦν αὐτές τίς Ἅγιες ἡμέρες, καθώς γνωρίζω καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται «ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας» καὶ «ὑπέρ τῶν δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντων». Μένω στό σπίτι καὶ εἶμαι σίγουρος ὅτι ὁ Χριστός θά ἔλθει στό σπιτικό μου καὶ θά τό μεταμορφώσει σέ «οἶκο Θεοῦ». Μέσα σέ αὐτό τόν «οἶκο» θά κάνω Μεγάλη Έβδομάδα καὶ Πάσχα».

Γνωρίζετε ὅλοι, ὅτι αὐτό εἶναι ἔνα προσωρινό μέτρο, γιά ὅσο διάστημα κρατήσει ἡ πανδημία. Μόλις αὐτή ὑποχωρήσει, οἱ Τεροί Ναοί μας θ' ἀνοίξουν καὶ πάλι στήν κοινή Λατρεία καὶ ὅλοι μας θά συναχθοῦμε στίς λειτουργικές μας Συνάξεις, γιά νά ἐνωθοῦμε στό Κοινό Ποτήριο τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ζωῆς!

Μέ αὐτές τίς σκέψεις εὐλογοῦμε πατρικῶς ὅλους σας καὶ εὐχόμεθα ἐγκαρδίως καλή Μεγάλη Έβδομάδα καὶ καλή Ανάσταση.

- † Ό Αθηνῶν Ι Ε Ρ Ω Ν Υ Μ Ο Σ, Πρόεδρος
- † Ό Θεσσαλονίκης Ἀνθίμος
- † Ό Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
- † Ό Μηθύμνης Χρυσόστομος
- † Ό Τριψυλίας καὶ Όλυμπίας Χρυσόστομος
- † Ό Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ό Λευκάδος καὶ Ιθάκης Θεόφιλος
- † Ό Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Γεώργιος
- † Ό Παροναξίας Καλλίνικος
- † Ό Φωκίδος Θεόκτιστος
- † Ό Νέας Κορήνης καὶ Καλαμαριᾶς Ιουστῖνος
- † Ό Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Στέφανος
- † Ό Σισανίου καὶ Σιατίστης Αθανάσιος
- Ο Αρχιγραμματεύς
- † Ό Ωρεῶν Φιλόθεος

Ἀκριβές Ἀντίγραφον

Ο Αρχιγραμματεύς

Φρέσκο Φωτογραφία

† Ό Ωρεῶν Φιλόθεος